

Nr 29

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om förevisning av brandfarlig biograf-film.

Genom en den 20 februari 1970 dagtecknad proposition, nr 47, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden anhållit om riksdagens yttrande över ett vid propositionen fogat förslag till kungörelse om förevisning av brandfarlig biograf-film.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att 1932 års förordning med vissa bestämmelser angående film (filmförordningen) och förordningen samma år med vissa bestämmelser angående biografier och filmförevisning (biografsäkerhetsförordningen) skall upphävas och ersättas av en kungörelse om förevisning av brandfarlig biograf-film.

Brandfarlig biograf-film skall enligt förslaget inte få förevisas utan tillstånd av byggnadsnämnden.

Den föreslagna kungörelsen innehåller — i enlighet med strävandena att förenkla byggnadslagstiftningen — inte någon motsvarighet till de byggnadsbestämmelser och andra brandskyddsföreskrifter som finns i 1932 års förordningar. I fråga om förevisningslokaler skall det i stället ankomma på statens planverk att meddela de föreskrifter som behövs. Brandfarlig biograf-film skall enligt förslaget hänföras till explosiv vara enligt förordningen om explosiva varor. Det innebär att kommerskollegium kan meddela föreskrifter om förvaring, transport och märkning av sådan film.

Kungörelsen om förevisning av brandfarlig biograf-film avses träda i kraft den 1 januari 1971.

Förslaget har följande lydelse.

Förslag
till
Kungörelse
om förevisning av brandfarlig biograffilm

Härigenom förordnas som följer.

1 §

Med brandfarlig biograffilm avses i denna kungörelse film som innehåller explosivt eller särskilt lättantändligt ämne och som är avsedd för upptagning och förevisning av biografbilder.

Uppstår fråga huruvida film som innehåller visst ämne skall anses som brandfarlig, tillkommer det kommerskollegium att avgöra frågan.

2 §

Brandfarlig biograffilm får icke förevisas utan tillstånd av byggnadsnämnden i den kommun där förevisningen avses äga rum.

Tillstånd behövs dock icke för förevisning i särskild lokal, där brandfarlig biograffilm framkallas, revideras eller på annat sätt behandlas eller färdigställs för förevisning (filmbyrå eller filmlaboratorium), under förutsättning att lokalen är anordnad och förevisningen sker enligt förordningen (1949: 341) om explosiva varor och föreskrifter som meddelas med stöd av förordningen.

3 §

Tillstånd enligt 2 § första stycket skall meddelas, om

1. förevisningslokalen är försedd med särskilt apparatrum för filmprojektor samt lokalen och apparatrummet uppfyller de byggnadstekniska krav på publikens och personalens säkerhet mot brand och explosion som bestäms med stöd av byggnadsstadgan (1959: 612),

2. filmprojektor som skall användas vid förevisningen är så utförd att visningen icke medför särskild brandfara, samt

3. den person som vid förevisningen skall sköta filmprojektorn vet att brandfarlig biograffilm skall förevisas samt har kunskap om de risker som föreligger vid förevisning av sådan film och de bestämmelser som gäller för sådan förevisning.

4 §

Vid förevisning av brandfarlig biograffilm i annan lokal än filmbyrå eller filmlaboratorium skall filmprojektorn vara uppställd i sådant apparatrum som avses i 3 § 1. I apparatrummet får förvaras högst femtio kilogram brandfarlig biograffilm.

I fråga om förvaringen samt ordningen i övrigt i apparatrummet skall iakttagas de föreskrifter som meddelas med stöd av förordningen om explosiva varor.

5 §

Till böter dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. förevisar brandfarlig biograffilm utan erforderligt tillstånd,
2. i verksamhet för tillhandahållande av film för visning tillhandahåller brandfarlig biograffilm åt någon som icke får förevisa sådan film, eller
3. bryter mot 4 § första stycket.

6 §

Talan mot byggnadsnämnds beslut enligt denna kungörelse föres hos länsstyrelsen genom besvär.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1971.

Genom kungörelsen upphävs förordningen (1932: 178) med vissa bestämmelser angående film och förordningen (1932: 179) med vissa bestämmelser angående biografer och filmförevisning.

Villkoret i 3 § 1 skall anses uppfyllt i fråga om lokal som godkänts enligt sistnämnda förordning och villkoret i 3 § 2 i fråga om filmprojektor som är utförd enligt 25 § samma förordning.

Inledning

Förordningen (1932:178) med vissa bestämmelser angående film (filmförordningen) och förordningen (1932:179) angående biografer och filmförevisning (biografsäkerhetsförordningen) är tillämpliga på film som innehåller nitrocellulosa och på biografer där sådan film visas. Förordningarna innehåller främst brandskyddsföreskrifter, som i stor utsträckning är av byggnadsteknisk natur.

Vid tillkomsten av byggnadsstadgan (1959:612) ansågs huvuddelen av de byggnadsbestämmelser som avser bl. a. brandsäkerhet böra ha sin plats i tillämpningsbestämmelserna till byggnadsstadgan och inte i särskilda författningar. Som ett led i strävandena att på detta sätt förenkla byggnadslagstiftningen, vilka sedan år 1959 fullföljts på olika områden, tillkallade jag den 13 januari 1967 efter bemyndigande av Kungl. Maj:t en sakkunnig och en expert¹ för översyn av filmförordningen och biografsäkerhetsförordningen. I direktiven framhölls att sådana byggnadsbestämmelser som ersatts eller motsvaras av anvisningarna till byggnadsstadgan bör mönstras ut ur förordningarna. Vidare borde prövas i vad mån förordningarnas övriga bestämmelser alltjämt behövs samt undersökas vilka krav på ordning och säkerhet som bör uppställas.

Utredningsmannen har i december 1968 lämnat betänkandet *Brandfarlig film* (Stencil K 1968:17) med förslag till förordning om förevisning av brandfarlig biografilm.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgivits av rikspolisstyrelsen, överbefälhavaren, socialstyrelsen, arbetarskyddsstyrelsen, postverket, statens järnvägar (SJ), sjöfartsverket, statens planverk, luftfartsverket, transportnämnden, statens brandinspektion, statens provningsanstalt, skolöverstyrelsen, kommerskollegium, länsstyrelserna i Stockholms, Blekinge och Jämtlands län, statens institut för hantverk och industri, sprängämnesinspektionen, utredningen om befordran av farligt gods på väg m. m., Svenska filminstitutet, Filmbranschens samarbetskommitté, Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska brandbefällets riksförbund, Svenska brandförsvärsföreningen, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Svenska kommunförbundet, Svenska lasttrafikbilägareförbundet, Sveriges fotoleverantörers förbund och Sveriges Radio AB. Länsstyrelserna i Stockholms och Blekinge län har till sina yttranden fogat yttranden från länsbrandinspektörerna samt från tillhoppa sex byggnadsnämnder och fem brandchefer. LO har bifogat yttrande från Svenska musikerförbundet. Yttrandet från socialstyrelsen avser endast röntgenfilm. Postverket, SJ, sjöfartsverket, luftfartsverket, transportnämnden, utredningen om befordran av farligt gods på väg m. m. och Svenska lasttrafikbilägareförbundet har yttrat sig enbart om transportfrågor.

¹ F.d. riksbrandinspektören, civilingenjören Ingvar Strömdahl, sakkunnig, och numera expeditionschefen C.-G. Källner, expert.

Beträffande nuvarande ordning, utredningsmannens förslag och remisstyttrandena över betänkandet hänvisas till propositionen s. 5—29.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, statsrådet Lundkvist, anför för egen del i propositionen följande.

Allmänna synpunkter

Filmförordningen och biografssäkerhetsförordningen, som båda tillkom år 1932, innehåller bl. a. brandskyddsföreskrifter av byggnadsteknisk natur. I förordningarna finns också bestämmelser om elektriska anläggningar, belysningsanordningar och eldsläckningsutrustning, om filmprojektorer och apparatskötare, om handhavande av film i biograf och i filmbyrå eller film-laboratorium samt om transport av film. Bestämmelsernas syfte är i första hand att tillgodose brandskyddsintressen. Förordningarna är tillämpliga på film som innehåller nitrocellulosa (brandfarlig film) samt på biografier där sådan film visas.

Två olika omständigheter har gjort det nödvändigt att ompröva 1932 års bestämmelser. Den första hänför sig till den tekniska utvecklingen på filmens område. Brandfarlig film har inte använts för inspelning av nya filmer på flera årtionden och praktiskt taget all filmförevisning sker numera med icke brandfarlig film. Endast omkring 70 ton brandfarlig film finns i landet och denna mängd minskar till följd av kassering och förstörelse. 1932 års förordningar har därför förlorat avsevärt i praktisk betydelse. Trots att de som nämnts är tillämpliga endast på lokaler, där brandfarlig film förekommer, har förevisnings- och förvaringslokaler i avsevärd utsträckning anordnats i enlighet med förordningarnas bestämmelser. Dessa återspeglar inte längre de faktiska förhållandena i filmbranschen och de är därjämte i vissa tekniska avseenden föråldrade.

Den andra omständigheten är strävandena att förenkla byggnadslagstiftningen på så sätt att byggnadsbestämmelser utmönstras ur olika specialförfattningar och i stället meddelas i tillämpningsbestämmelser till byggnadsstadgan, numera Svensk Byggnorm 67. Förenklingen av byggnadslagstiftningen påbörjades, som jag nämnt inledningsvis, med 1959 års byggnadsstadga. Den har fullföljts på brand- och hotellagstiftningens områden år 1962 resp. 1966. I och med att riksdagen godkänt förslagen i prop. 1967: 100 (s. 210) angående riktlinjer för bostadspolitik, m. m., har statsmakterna uttalat sig för att förenklingsarbetet skall fortsätta (SU 100, rskr 265). Möjligheten att mönstra ut byggnadsbestämmelser ur specialförfattningar bör i enlighet härmed övervägas när författningsbestämmelser för olika specialområden blir föremål för utredning. Ett sådant område är det som behandlas i 1932 års förordningar.

Omprövningen av förordningarna har utförts av en särskilt tillkallad utredningsman. Hans förslag innebär ett principiellt förbud mot förevisning av brandfarlig biograffilm. Under vissa förutsättningar skall undantag från förbudet kunna medges av myndighet. Vidare föreslår utredningsmannen att 1932 års förordningar upphävs och att de byggnads- och ordningsföreskrifter som alltjämt behövs för brandfarlig film i huvudsak skall meddelas av statens planverk med stöd av byggnadsstadgan och av kommerskollegium med stöd av förordningen om explosiva varor.

Utredningsmannens förslag har i huvudsak mottagits positivt vid remissbehandlingen. Jag vill erinra om att brandfarlig film numera förevisas i mycket begränsad utsträckning, att sådan film alltjämt förvaras för en del speciella ändamål men att den bevarade mängden är förhållandevis ringa. Min utgångspunkt är därför att endast sådana bestämmelser nu bör meddelas om brandfarlig film som oundgängligen behövs för att brand och andra olyckshändelser skall förebyggas. Liksom utredningsmannen har jag funnit att de nuvarande vidlyftiga bestämmelserna inte behövs för ändamålet och att de representerar en föråldrad teknik på byggnads- och säkerhetslagstiftningens område. Jag anser i likhet med remissinstanserna att utredningsmannens förslag är väl ägnat att tillgodose skyddet mot olyckor i samband med brandfarlig film och strävandena att förenkla lagstiftningen på detta område.

Remissinstanserna har inte haft något att invända mot utredningsmannens uppfattning att det inte längre behövs några bestämmelser om brandfarlig röntgenfilm. Av vad utredningsmannen anför framgår att sådan film inte används numera och att bara obetydliga kvantiteter finns arkiverade. Med hänsyn härtill ansluter jag mig till utredningsmannens bedömning.

Med brandfarlig biograffilm skall enligt utredningsmannens förslag förstås film som innehåller nitrocellulosa eller annat lättantändligt eller explosivt ämne och som är avsedd för upptagning och förevisning av biografbilder. Mot förslaget invänder några remissinstanser att acetatfilm, om utredningsmannens förslag genomförs, i vissa fall skulle kunna hänföras till brandfarlig biograffilm. En sådan konsekvens har utredningsmannen inte avsett. För att undanröja risken för en sådan tolkning förordar jag därför den av statens brandinspektion föreslagna definitionen av brandfarlig biograffilm.

Förbud mot förevisning av brandfarlig biograffilm

Svårigheterna att skilja mellan brandfarlig och icke brandfarlig biografilm i förening med den omständigheten att brandfarlig film kan väntas förekomma endast i ringa omfattning men då utgör en avsevärd olycksrisk motiverar en mycket restriktiv inställning till sådan film. Jag biträder utredningsmannens av remissinstanserna godtagna förslag om principiellt

förbud mot förevisning av brandfarlig biografilm. Förbudet bör omfatta alla förevisningar av sådan film utom förevisning i filmbyrå eller filmlaboratorium, således också förevisning i det fria eller i enskilt hem.

Med hänsyn till verksamheten hos filmstudios och filmklubbar m. fl. föreslår utredningsmannen att undantag från förbudet skall kunna medges. Mot utredningsmannens förslag i denna del har invändningar anförts endast av den berörda personalorganisationen, som hänvisar till de risker som förevisning och transport av brandfarlig biografilm innebär och önskar att förbudet görs undantagslöst. Enligt min mening måste hänsyn tas till att det i vissa fall kan föreligga ett berättigat intresse av att förevisa brandfarlig biografilm. Jag anser liksom utredningsmannen att det är möjligt att utforma föreskrifter om förutsättningar för undantag på ett sådant sätt att tillstånd till förevisning kommer att ges endast när tillräckliga garantier finns för publikens och personalens säkerhet. Jag förordar därför en sådan undantagsmöjlighet. Till frågan om förutsättningarna för tillstånd återkommer jag.

Förbudet mot förevisning utan tillstånd bör som utredningsmannen föreslår förenas med en ansvarsbestämmelse. Enligt utredningsmannens förslag skall den dömas till böter som uppsåtliga eller av oaktsamhet som inte är ringa förevisar brandfarlig biografilm utan tillstånd eller i verksamhet för tillhandahållande av film för visning tillhandahåller brandfarlig biografilm åt någon som inte får förevisa sådan film. Jag kan i huvudsak ansluta mig till vad utredningsmannen anför om de förutsättningar under vilka ansvar bör kunna drabba anordnaren av förevisningen samt apparatskötaren. Den som rättar sig efter märkning av film eller filmemballage bör alltså i allmänhet inte anses ha varit oaktsam, om det senare visar sig att märkningen var felaktig. Om det av särskild anledning kan anses att han, trots att märkningen utvisade något annat, borde ha insett att fråga var om brandfarlig biografilm, bör emellertid straffvärd oaktsamhet kunna anses föreligga. Sådan särskild anledning kan vara att han besitter särskilda kunskaper om film eller att filmens utseende, beskaffenhet eller ålder motiverat särskild försiktighet och närmare undersökning.

Om den brandfarliga biografilm saknat märkning, bör enligt min mening aktsamhetskravet ofta kunna sättas åtminstone något högre än om den varit märkt på ett sätt som gett vid handen att fråga var om säkerhetsfilm.

Med hänsyn till att filmuthyrare och filmutlånare normalt torde ha större tekniska resurser att avgöra om fråga är om brandfarlig film eller om säkerhetsfilm bör ett högre aktsamhetskrav kunna ställas på dem än på apparatskötarna och anordnarna.

Av vad jag nu har sagt framgår att jag inte kan ansluta mig till den av några remissinstanser intagna ståndpunkten att ansvarspåföljd »först i tredje hand» bör kunna drabba apparatskötaren. I överensstämmelse med

vanliga regler bör envar bedömas efter den oaktsamhet eller det uppsåt som han ådagalagt. Härav följer att flera personer kan bli ansvariga för en viss otillåten förevisning av brandfarlig biografilm.

Enligt utredningsmannens förslag skall — bortsett från uppsåtliga förseelser — endast oaktsamhet som inte är ringa föranleda ansvar. En sådan utformning av ansvarsbestämmelsen kan leda till gränsdragningssvårigheter. Syftet med denna inskränkning kan tillgodoses genom att domstolarna vid ansvarsprövningen inte ställer alltför stränga krav på aktsamhet. Jag förordar därför att någon sådan uttrycklig begränsning av det straffbara området som utredningsmannen föreslår inte tas in i ansvarsbestämmelsen.

Byggnadstekniska bestämmelser om förevisning och annan hantering samt förvaring av film

I fråga om lokal där endast icke brandfarlig film skall förevisas gäller f. n. byggnadsbestämmelserna i byggnadsstadgan och Svensk Byggnorm 67. Som utredningsmannen framhåller måste stränga säkerhetskrav ställas på lokaler där brandfarlig biografilm efter särskilt tillstånd skall få förevisas. I likhet med utredningsmannen finner jag att säkerhetskraven blir till övervägande del tillgodosedda genom de nyssnämnda bestämmelser som redan finns inom byggnadslagstiftningens ram. Därutöver behövs i huvudsak bara bestämmelser som gäller apparatrum. Jag finner mot denna bakgrund i likhet med utredningsmannen att en avsevärd förenkling av lagstiftningen kan ske genom att biografisäkerhetsförordningens byggnadsbestämmelser slopas och de särskilda byggnadsbestämmelser, som enligt det nyss anförda behövs för förevisning av brandfarlig biografilm, meddelas av statens planverk.

Behovet av bestämmelser om förvaring av brandfarlig film måste ses mot bakgrunden av att det här gäller endast en kvantitet om ca 70 ton som av olika skäl minskas och som f. n. till huvudsaklig del förvaras i lokaler av betryggande beskaffenhet. Utredningsmannen menar därför att nya generella bestämmelser om förvaringslokaler inte behöver utarbetas, trots att bestämmelserna i 1932 års förordningar är föråldrade. Jag är ense med utredningsmannen om att bestämmelser bör meddelas bara om behov uppstår och då av myndighet som är sakkunnig på området.

Enligt utredningsmannen bör strävandena att förenkla lagstiftningen på denna punkt genomföras så, att byggnadsbestämmelserna i 1932 års förordningar slopas och de särskilda byggnadsbestämmelser som — utöver byggnadsstadgan och Svensk Byggnorm 67 — behövs för förvaringslokaler för brandfarlig biografilm meddelas av kommerskollegium med stöd av förordningen om explosiva varor. Som grund härför anger utredningsmannen att brandfarlig film tekniskt kan hänföras till explosiv vara enligt förordningen, vilken således skulle bli tillämplig på sådan film. Även i övrigt, bl. a. beträffande filmbyrå och filmlaboratorium, föreslår utredningsmannen att behövliga byggnadsbestämmelser meddelas med stöd av förordningen om explosiva varor.

Planverket anser att de byggnadsbestämmelser, som skall iakttas för att brandfarlig biograffilm skall få förevisas i filmbyrå eller filmlaboratorium, bör meddelas med stöd av byggnadsstadgan och inte med stöd av förordningen om explosiva varor. Jag vill erinra om att förordningen innehåller vissa byggnadsbestämmelser. Enligt 32 § förordningen skall kommerskollegium meddela närmare bestämmelser om hur förvaringsrum för explosiva varor skall vara belägna och beskaffade. Innan bestämmelser av byggnadsteknisk natur meddelas, skall kommerskollegium samråda med planverket. Om förordningen görs tillämplig på brandfarlig biograffilm, skall således de byggnadsbestämmelser beträffande förvaringslokaler för sådan film som kan behövas meddelas med stöd av förordningen. Det synes mig därför lämpligt att sådana bestämmelser om filmbyrå eller filmlaboratorium meddelas i samma ordning. Några remissinstanser invänder under åberopande av internationella förhållanden att nitratfilm inte bör hänföras till explosiv vara. Jag anser det mindre lämpligt att göra förordningen (1961:568) om brandfarliga varor tillämplig på brandfarlig biograffilm, eftersom den förordningen i huvudsak gäller vätskor och gaser. På grund härav och med hänsyn till vad kommerskollegium yttrat anser jag mig kunna biträda utredningsmannens förslag. När det blir anledning att se över förordningen om explosiva varor, bör undersökas i vad mån byggnadsbestämmelserna där kan föras över till planverkets ansvarsområde.

Enligt 4 § 1 mom. förordningen om explosiva varor tillkommer det kommerskollegium att avgöra om en viss vara skall anses som explosiv. Det åligger enligt 59 § kollegiet att meddela de föreskrifter beträffande tillämpningen av förordningen som är påkallade. Det kan därför förutsättas att, om 1932 års förordningar upphävs, kollegiet som godtagit utredningsmannens förslag meddelar erforderliga beslut. Särskild författningsbestämmelse om att brandfarlig biograffilm skall anses som explosiv vara behövs således inte.

Med anledning av vad planverket anfört om förvaring av brandfarlig biograffilm i apparatrum vill jag erinra om att utredningsmannens förslag, som jag strax återkommer till, innebär att endast en obetydlig mängd får förvaras där. Av vad jag förut sagt framgår att planverket har att meddela de byggnadsbestämmelser som behövs för apparatrummet som sådant, liksom för förevisningslokalen. De bestämmelser om förvaring av brandfarlig biograffilm i apparatrum som kan bli aktuella torde avse mängd, emballage, placering i förhållande till filmprojektorn o. d. De är alltså inte av byggnadsteknisk karaktär.

Bestämmelser i övrigt om förevisning och annan hantering samt förvaring av film

1932 års förordningar innehåller flera ordnings- och säkerhetsbestämmelser som inte är av byggnadsteknisk natur. Jag anser i likhet med utredningsmannen och remissinstanserna att behövliga sådana bestämmelser bör med-

delas med stöd av förordningen om explosiva varor, i den mån inte bestämmelserna redan finns i eller kan meddelas med stöd av annan lagstiftning. 1932 års bestämmelser kan således slopas också på detta område.

Frågan hur mycket brandfarlig biograffilm som skall få förvaras i apparatrum måste enligt utredningsmannen regleras särskilt. Utredningsmannens förslag att endast så mycket brandfarlig biograffilm som skall förevisas vid en föreställning får förvaras där är enligt Svenska filminstitutet otydligt. I likhet med filminstitutet förordar jag att mängden begränsas till 50 kg.

I övrigt biträder jag utredningsmannens förslag i förevarande avsnitt.

Bestämmelser om filmprojektorer och apparatskötare

Enligt utredningsmannen uppfyller också moderna filmprojektorer som är konstruerade för säkerhetsfilm de säkerhetskrav som i biograf-säkerhetsförordningen anges för brandfarlig film. Med hänsyn till möjligheten att nya apparattyper, som inte är lämpliga för visning av brandfarlig biograf-film, kommer fram föreslår han emellertid att för tillstånd att förevisa sådan film skall krävas att filmprojektorn är så utförd att förevisningen inte medför särskild brandfara. Villkoret skall anses uppfyllt i fråga om projektor som är utförd enligt bestämmelserna i biograf-säkerhetsförordningen.

Statens brandinspektion och Svenska brandbefälets riksförbund anser i motsats till utredningsmannen att närmare föreskrifter behövs om hur filmprojektor skall vara beskaffad för att tillstånd till förevisning av brandfarlig biograffilm skall kunna medges. Jag anser mig sakna anledning att ta ställning till denna fråga. Om förordningen om explosiva varor görs tillämplig på brandfarlig biograffilm, kan kommerskollegium meddela de föreskrifter som visar sig nödvändiga. Tills det sker kan tillståndsmyndigheten vid behov få viss ledning för sin bedömning genom jämförelse med biograf-säkerhetsförordningens bestämmelser. Jag förordar med stöd av det anförda att utredningsmannens förslag genomförs.

De nuvarande bestämmelserna om statlig auktorisation av apparatskötare behöver, liksom övriga bestämmelser i 1932 års förordningar, iakttas endast om brandfarlig film skall förevisas. Trots att sådan film numera förevisas sällan, tillämpas auktorisationsförfarandet generellt.

Utredningsmannens förslag att den statliga auktorisationen skall slopas har inte mött erinran vid remissbehandlingen. Jag anser att övertygande skäl anförts för förslaget.

Remissinstanserna är också ense med utredningsmannen om att brandfarlig biograffilm bör få förevisas endast av apparatskötare som vet att sådan film skall förevisas och känner till de risker som föreligger vid förevisning av sådan film och de bestämmelser som gäller för sådana förevisningar. Jag ansluter mig till förslaget som enligt min mening är ägnat att motverka de

risker som är förenade med förevisning av brandfarlig film. Det får anses ligga i sakens natur att tillsynsmyndigheten skall kontrollera att förutsättningarna för tillstånd föreligger. Någon uttrycklig föreskrift om att en sådan kontroll skall göras torde därför inte behövas. Om förslaget genomförs, ankommer det på tillsynsmyndigheterna att vid behov meddela närmare föreskrifter eller anvisningar om hur kontrollen skall gå till. En sammanställning över den brandfarliga filmens egenskaper, de risker som är förenade med förevisning av sådan film samt förevisningsbestämmelserna kan sålunda behövas. Kontrollen kommer då att omfatta apparatskötarens kännedom om innehållet i sammanställningen. Enligt min mening kan på detta sätt de önskemål tillgodoses som några remissinstanser framfört i fråga om kompetensen hos de apparatskötare som skall förevisa brandfarlig biografilm.

Bestämmelser om transport, märkning och förpackning

Filmförordningen innehåller åtskilliga bestämmelser om transport, förpackning och märkning av brandfarlig film. Utredningsmannen anser att bestämmelser i dessa ämnen fortfarande behövs. Särskilt understryker han betydelsen av tydlig märkning av varje emballage som innehåller den farliga nitratfilmen. Remissinstanserna har samma inställning och några av dem förordar ännu strängare regler om märkning.

Att apparatskötaren i varje särskilt fall säkert vet om den film han skall förevisa är brandsäker eller brandfarlig är enligt min mening av väsentlig betydelse för att olyckor skall förhindras. Jag anser därför att brandfarlig biografilm bör märkas så omsorgsfullt och tydligt som är möjligt utan att oskäligen kostnader uppstår. Bestämmelser härom, liksom angående transport och förpackning, bör emellertid inte meddelas i allmän författning utan av sakkunnig myndighet. Utredningsmannens förslag att förordningen om explosiva varor skall göras tillämplig innebär att så kan ske.

Tillståndsmyndighet

Liksom utredningsmannen och remissinstanserna anser jag att uppgiften att pröva frågor om tillstånd att förevisa brandfarlig biografilm inte bör anförtros annan myndighet än byggnadsnämnden eller brandchefen. Statens brandinspektion och Svenska kommunförbundet anför att det främst gäller att bedöma om förevisningslokalen och apparatrummet uppfyller vissa byggnadstekniska krav och att prövningen därför bör ankomma på byggnadsnämnden.

I enlighet med de nyssnämnda båda remissinstansernas önskemål förordar jag att byggnadsnämnden blir tillståndsmyndighet.

I likhet med statens brandinspektion anser jag det lämpligt att skriftligt tillståndsbevis utfärdas, när tillstånd till förevisning av brandfarlig biografilm meddelas. Någon uttrycklig bestämmelse härom torde inte behö-

vas. Tillstånd bör kunna avse inte bara visst tillfälle utan också viss i tillståndsbeslutet angiven tid. Det får anses ligga i sakens natur att meddelat tillstånd upphör att gälla, om förevisningslokalen eller apparatrummet ändras väsentligt eller på sådant sätt att lokalen eller apparatrummet inte längre uppfyller de föreskrivna kraven på publikens och personalens säkerhet. Detsamma gäller om filmprojektorn byts ut eller ändras i något från brandsäkerhetssynpunkt väsentligt avseende samt om annan apparatskötare än den eller de som avses med tillståndet skall anlitas.

Är de i min föregående framställning angivna förutsättningarna för tillstånd att förevisa brandfarlig biograffilm uppfyllda, skall tillstånd meddelas. Tillståndsmyndigheten skall således inte företa någon behovsprövning eller annan skönsmässig prövning. Talan mot tillståndsmyndighetens beslut bör föras genom besvär hos länsstyrelsen. Med hänsyn till prövningens nyss angivna art, bör besvär över länsstyrelsens beslut prövas av regeringsrätten. Detta förutsätter ett tillägg till 2 § 16:o) regeringsrättslagen. Förslag härom torde få anmälas i annat sammanhang.

Författningsförslag

Som utredningsmannen funnit kan 1932 års förordningar slopas och ersättas av dels myndighetsföreskrifter, dels en författning som i huvudsak upptar det principiella förbudet mot förevisning av brandfarlig biograffilm och villkoren för undantag från förbudet.

I enlighet med det anförda har inom civildepartementet upprättats förslag till kungörelse om förevisning av brandfarlig biograffilm. På de skäl utredningsmannen har anfört bör riksdagens yttrande inhämtas över förslaget. Enligt gällande praxis torde Kungl. Maj:t i framtiden få dels vidta ändringar av mindre räckvidd utan riksdagens hörande, dels i undantagsfall lämna dispens från föreskrift i kungörelsen. Jag vill erinra om att bestämmelserna i allmänna ordningsstadgan, bl. a. om polismyndighetens befogenheter, och i brandstadgan, bl. a. om brandsyn, är tillämpliga också när tillstånd meddelats enligt kungörelsen.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till invändning mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför hemställa,

att riksdagen lämnar utan erinran det genom propositionen nr 47 framlagda förslaget till kungörelse om förevisning av brandfarlig film.

Stockholm den 7 april 1970

På första lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Alexanderson (fp), Erik Svedberg (s),
fröken Mattson (s)*, herrar Hjorth (s)*, Schött (m)*, Svanström (cp)*, fru
Lindström (s) och herr Sörenson (fp);

från a n d r a kammaren: fru Löfqvist (s), herrar Dockered (cp), Wik-
lund i Stockholm (fp), Oskarson (m), Polstam (cp)* och Jadestig (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.